

DAUGAVPILS UNIVERSITĀTE
Dabaszinātņu un matemātikas fakultāte
Matemātikas katedra
Bakalaura studiju programma "Matemātika"

Studiju kurss

Algebriskās struktūras

9.lekcija

Docētājs: Dr. P. Daugulis

2009./2010.studiju gads

Saturs

1. Lineāro telpu struktūra	4
1.1. Operācijas ar lineārajām telpām	4
1.1.1. Apakštelpu šķēlums un summa	4
1.1.2. Tiešā summa	7
1.2. Faktortelpa	12
2. Lineārie attēlojumi	13
2.1. Pamatfakti	13
2.2. Lineāro attēlojumu uzdošanas matricu formālisms	16
2.3. Daži svarīgi izomorfismi	20
3. 9.mājasdarbs	25
3.1. Obligātie uzdevumi	25

Lekcijas mērķis:

- atkārtot LT struktūras un lineāro attēlojumu pamatus.

Lekcijas kopsavilkums:

- ar LT var definēt dažas operācijas,
- var definēt, uzdot un pētīt attēlojumus, kas saglabā LT struktūru - *lineāros attēlojumus*.

Svarīgākie jēdzieni: LT tiešā summa, papildinošā apakštelpa, faktortelpa, lineārs attēlojums (LA), LA attēls un kodols, LA telpa, LA matrica, LT izomorfisms.

Svarīgākie fakti un metodes: tiešās summas īpašības, faktortelpas īpašības, LA īpašības, LA attēla un kodola īpašības.

1. Lineāro telpu struktūra

1.1. Operācijas ar lineārajām telpām

1.1.1. Apakštelpu šķēlums un summa

L - k -lineārā telpa, apskatām tās apakštelpas.

Agrāk bija definēts apakštelpu šķēlums un summa.

Ja L un U ir galīgi ģenērētas, tad ir definēti lielumi $\dim(L)$, $\dim(U)$. Lielumu $\text{codim}(L) = \dim(L) - \dim(U)$ sauc par U *kodimensiju*.

1.1. teorēma. L - LT, $U \leq L$, $V \leq L$, $\dim(U) < \infty$, $\dim(V) < \infty$.
Tad

$$\dim(U + V) = \dim(U) + \dim(V) - \dim(U \cap V).$$

PIERĀDĪJUMS

Apzīmēsim $\dim(U) = m$, $\dim(V) = n$, $\dim(U \cap V) = l$.

$$\begin{cases} U \cap V \leq U \\ U \cap V \leq V. \end{cases}$$
 Izvēlēsimies apakštelpā $U \cap V$ bāzi

$$\{\mathbf{e}_1, \dots, \mathbf{e}_l\}$$

un papildināsim to līdz bāzēm

$$\{\mathbf{e}_1, \dots, \mathbf{e}_l, \mathbf{f}_1, \dots, \mathbf{f}_{m-l}\}$$

un

$$\{\mathbf{e}_1, \dots, \mathbf{e}_l, \mathbf{g}_1, \dots, \mathbf{g}_{n-l}\},$$

attiecīgi, apakštelpām U un V .

Redzam, ka kopa

$$\{\mathbf{e}_1, \dots, \mathbf{e}_l, \mathbf{f}_1, \dots, \mathbf{f}_{m-l}, \mathbf{g}_1, \dots, \mathbf{g}_{n-l}\}$$

ir apakštelpas $U + V$ veidotājsistēma. Pierādīsim, ka tā ir lineāri neatkarīga un, tādējādi, bāze apakštelpai $U + V$.

Pieņemsim, ka eksistē lineāra kombinācija

$$\sum_{i=1}^l \lambda_i \mathbf{e}_i + \sum_{i=1}^{m-l} \nu_i \mathbf{f}_i + \sum_{j=1}^{n-l} \mu_j \mathbf{g}_j = \mathbf{0}.$$

Pārveidosim to šādā veidā:

$$\sum_{i=1}^l \lambda_i \mathbf{e}_i + \sum_{i=1}^{m-l} \nu_i \mathbf{f}_i = - \sum_{j=1}^{n-l} \mu_j \mathbf{g}_j = \mathbf{h}.$$

Redzam, ka $\mathbf{h} \in U \cap V \implies$

$$- \sum_{j=1}^{n-l} \mu_j \mathbf{g}_j = \sum_{i=1}^l \sigma_i \mathbf{e}_i.$$

Tā kā iegūtā sakarība saista V bāzes elementus, seko, ka tā ir triviāla. Seko, ka visi koeficienti σ , λ , ν , μ ir vienādi ar 0.

Esam pierādījuši, ka $\{\mathbf{e}_1, \dots, \mathbf{e}_l, \mathbf{f}_1, \dots, \mathbf{f}_{m-l}, \mathbf{g}_1, \dots, \mathbf{g}_{n-l}\}$ ir $U + V$

bāze. Tagad skaitīsim dimensijas:

$$\dim(U + V) = l + (m - l) + (n - l) = m + n - l = \dim(U) + \dim(V) - \dim(U \cap V). \blacksquare$$

1.1. piezīme. Var redzēt, ka galīgi dimensionālā telpā L eksistē visu iespējamo dimensiju apakštelpas. Ja $\{\mathbf{e}_1, \dots, \mathbf{e}_n\}$ ir L bāze, un $V_l = \langle \mathbf{e}_1, \dots, \mathbf{e}_l \rangle$, tad $\dim(V_l) = l$.

1.1.2. Tiešā summa

Par LT L_1 un L_2 (*ārējo*) tiešo summu $L_1 \oplus L_2$ sauc kopu $L_1 \times L_2$ ar šādām operācijām:

- $(\mathbf{a}, \mathbf{b}) + (\mathbf{a}', \mathbf{b}') = (\mathbf{a} + \mathbf{a}', \mathbf{b} + \mathbf{b}')$;
- $\lambda(\mathbf{a}, \mathbf{b}) = (\lambda\mathbf{a}, \lambda\mathbf{b})$.

1.2. piezīme. Tiešo summu var vispārināt uz vairāk nekā 2 apakštelpu gadījumu.

1.3. piezīme. Ja $L = U_1 \oplus U_2$, tad kopas

$$\mathcal{U}_1 = U_1 \oplus \{0\},$$

$$\mathcal{U}_2 = \{0\} \oplus U_2$$

ir apakštelpas, kas apmierina šādas īpašības:

1. $L = \mathcal{U}_1 + \mathcal{U}_2$,
2. $\mathcal{U}_1 \cap \mathcal{U}_2 = \{0\}$.

Ja $L = U_1 + U_2$ un $U_1 \cap U_2 = \{0\}$, tad saka, ka L ir apakštelpu U_1 un U_2 (iekšējā) tiešā summa - $L = U_1 \oplus U_2$.

1.2. teorēma. Ja $L = U_1 + U_2$, tad

$$L = U_1 \oplus U_2 \iff \forall l \in L \exists ! u_i \in U_i : l = u_1 + u_2.$$

PIERĀDĪJUMS

\implies

Ja $\exists \mathbf{l} \in L$, kurš izsakās divos dažādos veidos, tad

$$\mathbf{l} = \alpha \mathbf{u}_1 + \beta \mathbf{u}_2 = \alpha' \mathbf{u}'_1 + \beta' \mathbf{u}'_2,$$

kur $\alpha \neq \alpha'$ vai $\beta \neq \beta'$. Redzam, ka

$$\alpha \mathbf{u}_1 - \alpha' \mathbf{u}'_1 = \beta' \mathbf{u}'_2 - \beta \mathbf{u}_2 = \mathbf{0}.$$

Seko, ka sadalījums ir noteikts viennozīmīgi un tā ir pretruna.

\Leftarrow

Ja $L \neq U_1 \oplus U_2$, tad $\exists \mathbf{l} \neq \mathbf{0} : \mathbf{l} \in U_1 \cap U_2$. Redzam, ka

$$\mathbf{l} = \mathbf{l} + \mathbf{0} = \mathbf{0} + \mathbf{l},$$

tādējādi \mathbf{l} var izteikt divos veidos kā U_i elementu summu. ■

1.3. teorēma. Ja $L = U_1 + \dots + U_n$, tad

1.

$$L = U_1 \oplus \dots \oplus U_n \iff \dim(L) = \sum_{i=1}^n \dim(U_i).$$

2.

$$L = U_1 \oplus \dots \oplus U_n \iff U_i \cap \sum_{j \neq i} U_j = \{0\}.$$

PIERĀDĪJUMS Matemātiskā indukcija ar parametru n . ■

1.4. teorēma. $\forall U \leq L \exists V \leq L$ tāda, ka

$$L = U \oplus V.$$

PIERĀDĪJUMS Izvēlēsimies U bāzi

$$\{\mathbf{e}_1, \dots, \mathbf{e}_m\}.$$

Papildināsim to līdz L bāzei

$$\{\mathbf{e}_1, \dots, \mathbf{e}_m, \mathbf{f}_1, \dots, \mathbf{f}_k\}.$$

Apskatīsim apakštelpu

$$V = \langle \mathbf{f}_1, \dots, \mathbf{f}_k \rangle.$$

Redzam, ka $U + V = L$. Pierādīsim, ka $U \cap V = \{0\}$.

$U \cap V \neq \{0\} \implies \exists \mathbf{l} \neq \mathbf{0} :$

$$\mathbf{l} = \sum_{i=1}^m \lambda_i \mathbf{e}_i = \sum_{i=1}^k \mu_i \mathbf{f}_i,$$

kur vismaz viens koeficients nav 0 $\implies \exists$ netriviāla lineāra kombinācija

$$\sum_{i=1}^m \lambda_i \mathbf{e}_i - \sum_{i=1}^k \mu_i \mathbf{f}_i = \mathbf{0},$$

kas ir pretrunā ar bāzes īpašību. ■

1.4. piezīme. Ja $U \oplus V = L$, tad V sauc par U papildinošo apakštelpu, apzīmē kā U^p . Papildinošā apakštelpa parasti nav noteikta viennozīmīgi.

1.2. Faktortelpa

L - LT, $V \leq L$. Varam apskatīt faktorgrupu L/V , kuras elementi ir kongruences klases mod V :

$$L/V = \{\mathbf{1} \in L | \mathbf{1} + V\}.$$

Kopā L/V var definēt arī reizināšanu ar k elementiem:

$$\lambda(\mathbf{1} + V) = \lambda\mathbf{1} + V.$$

Var definēt *projekcijas funkciju*

$$\begin{aligned} \pi : L &\longrightarrow L/V, \\ \pi(\mathbf{1}) &= [\mathbf{1}] = \mathbf{1} + V. \end{aligned}$$

1.1. piemērs. Vektori.

1.5. teorēma.

1. L/V ar definētajām operācijām ir k -lineāra telpa.

2. $\begin{cases} \mathcal{B} - V \text{ bāze} \\ \mathcal{B} \cup \mathcal{C} - L \text{ bāze} \\ \mathcal{B} \cap \mathcal{C} = \emptyset \end{cases} \implies \pi(\mathcal{C}) - L/V \text{ bāze.}$

$$3. \dim(L/V) = \dim(L) - \dim(V).$$

PIERĀDĪJUMS

1. Korektuma un aksiomu pārbaude.
2. Pārbaude.
3. Seko no iepriekšējā apgalvojums. ■.

L/U sauc par *faktortelpu* $L \bmod U$.

2. Lineārie attēlojumi

2.1. Pamatfakti

L, T - k -lineāras telpas. Funkciju $f : L \rightarrow T$ sauc par k -lineāru attēlojumu, ja

- $f(\mathbf{1} + \mathbf{1}') = f(\mathbf{1}) + f(\mathbf{1}') - f$ ir aditīvo grupu homomorfisms;

- $f(\lambda \mathbf{1}) = \lambda f(\mathbf{1}) - f$ ir k -moduļu homomorfisms.

2.1. piezīme. No definīcijas seko, ka

$$f(\lambda \mathbf{1} + \mu \mathbf{1}') = \lambda f(\mathbf{1}) + \mu f(\mathbf{1}').$$

2.2. piezīme. Svarīgākie "dabiskie" lineārie attēlojumi. 0, id, ι , π .

2.1. piemērs.

$$f(\mathbf{1}) = \alpha \mathbf{1}.$$

Vektoriem - plaknes vai telpas simetrijas un rotācijas, projekcija uz noteiktu asi vai plakni.

Matricām - transponēšana, reizināšana ar fiksētu matricu.

Funkcijām - atvasināšana.

Visu lineāru attēlojumu kopu no L uz T apzīmēsim ar $Hom(L, T)$.

Lineāru attēlojumu sauc par *lineāru izomorfismu*, ja tas ir bijektīvs.

Ja eksistē lineārs izomorfisms $f : L \rightarrow T$, tad saka, ka L un T ir lineāri izomorfas, apzīmē ar $L \simeq T$.

Lineāru attēlojumu $L \rightarrow L$ sauc par *lineāru operatoru*.

Kopā $Hom(L, T)$ var definēt lineāras telpas struktūru:

- $(f + g)(\mathbf{1}) = f(\mathbf{1}) + g(\mathbf{1})$;
- $(\lambda f)(\mathbf{1}) = \lambda f(\mathbf{1})$.

Ja $f \in Hom(L, T)$, tad

- $Im(f) \subseteq T$ ir f (kā funkcijas) attēls:

$$Im(f) = \{t \in T | t = f(\mathbf{1})\};$$

- $Ker(f) = \{\mathbf{1} \in L | f(\mathbf{1}) = \mathbf{0}\} = f^{-1}(\mathbf{0})$ - f kodols.

2.1. teorēma. Dots, ka $f \in Hom(L, T)$.

1. $Im(f) \leq T$.
2. $Ker(f) \leq L$.

PIERĀDĪJUMS Aksiomu pārbaude. ■

2.3. piezīme. Seko, ka

$$\dim(\text{Im}(f)) \leq \dim(T), \dim(\text{Ker}(f)) \leq \dim(L).$$

$\dim(\text{Im}(f))$ sauc par f rangū.

2.2. Lineāro attēlojumu uzdošanas matricu formālisms

Dotas lineāras telpas L, T ar bāzēm

$$B_L = \{\mathbf{e}_1, \dots, \mathbf{e}_n\},$$

$$B_T = \{\mathbf{t}_1, \dots, \mathbf{t}_m\}.$$

Sākot no šīs vietas uzskatīsim, ka ir dotas sakārtotas bāzes -

$$(\mathbf{e}_1, \dots, \mathbf{e}_n),$$

$$(\mathbf{t}_1, \dots, \mathbf{t}_m).$$

Katru lineāras telpas elementu var uzdot ar tā koordinātēm dotā bāzē:

$$\mathbf{l} = \sum_{i=1}^n \alpha_i \mathbf{e}_i,$$

$$\mathbf{t} = \sum_{i=1}^m \beta_i \mathbf{t}_i.$$

2.2. teorēma.

1. Dots, ka $f \in \text{Hom}(L, T)$. Tad f ir viennozīmīgi noteikts ar tā darbību uz B_L elementiem:

$$\mathbf{l} = \sum_{i=1}^n \alpha_i \mathbf{e}_i \implies f(\mathbf{l}) = \sum_{i=1}^n \alpha_i f(\mathbf{e}_i).$$

2. $\forall f_0 : B_L \rightarrow T \exists f : L \rightarrow T :$

$$f(\mathbf{e}_i) = f_0(\mathbf{e}_i), \forall i.$$

(jebkuru funkciju $B_L \rightarrow T$ var paplašināt līdz lineāram attēlojumam $f : L \rightarrow T$).)

PIERĀDĪJUMS

1. $f(\mathbf{l}) = f(\sum_{i=1}^n \alpha_i \mathbf{e}_i) = \sum_{i=1}^n f(\alpha_i \mathbf{e}_i) = \sum_{i=1}^n \alpha_i f(\mathbf{e}_i)$.
2. Ja $\mathbf{l} = \sum_{i=1}^n \alpha_i \mathbf{e}_i$, tad definēsim

$$f(\mathbf{l}) = \sum_{i=1}^n \alpha_i f_0(\mathbf{e}_i).$$

Var pārbaudīt, ka f ir lineārs attēlojums un apmierina nosacījumu $f(\mathbf{e}_i) = f_0(\mathbf{e}_i)$. ■

Pieņemsim, ka ir dots $f \in \text{Hom}(L, T)$, kas apmierina nosacījumus

$$\begin{cases} f(\mathbf{e}_1) = f_{11}\mathbf{t}_1 + f_{21}\mathbf{t}_2 + \dots + f_{m1}\mathbf{t}_m \\ f(\mathbf{e}_2) = f_{12}\mathbf{t}_1 + f_{22}\mathbf{t}_2 + \dots + f_{m2}\mathbf{t}_m \\ \dots \\ f(\mathbf{e}_n) = f_{1n}\mathbf{t}_1 + f_{2n}\mathbf{t}_2 + \dots + f_{mn}\mathbf{t}_m \end{cases}$$

Tabulu

$$\begin{bmatrix} f_{11} & f_{12} & \cdots & f_{1n} \\ f_{21} & f_{22} & \cdots & f_{2n} \\ \cdots & \cdots & \cdots & \cdots \\ f_{m1} & f_{m2} & \cdots & f_{mn} \end{bmatrix}$$

sauc par f matricu \mathbf{F} attiecībā uz bāzēm B_L un B_T .

2.3. teorēma. Dotas k -lineāras telpas L , T ar fiksētām bāzēm B_L , B_T . Ir bijektīva atbilstība starp $\text{Hom}(L, T)$ un $\dim(T) \times \dim(L)$ matricām ar elementiem laukā k .

PIERĀDĪJUMS Definēsim funkciju φ , kas katram attēlojumam piekārto tā matricu.

φ ir sirjektīva, jo katrai matricai atbilst kāds lineārs attēlojums.

φ ir injektīva, jo ja diviem attēlojumiem atbilst vienādas matricas, tad tie sakrīt. ■

2.4. piezīme. Redzam, ka \mathbf{F} j -tā kolonna ir $f(\mathbf{e}_j)$ koordinātes attiecībā uz B_T .

Izmantojot matricu reizināšanas operāciju var aprēķināt f darbību uz $\mathbf{l} = \sum_{i=1}^n \alpha_i \mathbf{e}_i$:

1. \mathbf{l} reprezentējam kā kolonnas matricu

$$\mathbf{l} = \begin{bmatrix} \alpha_1 \\ \alpha_2 \\ \dots \\ \alpha_n \end{bmatrix}$$

2. Atrodam $f(\mathbf{l}) = \mathbf{F}\mathbf{l}$.

2.2. piemērs. Matricas šādiem attēlojumiem: 0, id. ι , plaknes vai telpas simetrijas un rotācijas, projekcija uz noteiktu asi vai plakni, matricu transponēšana, reizināšana ar fiksētu matricu, funkciju atvasināšana.

2.3. Daži svarīgi izomorfismi

2.4. teorēma. L ir k -lineāra telpa. Tad

$$\dim(L) = n \iff L \simeq k^n.$$

PIERĀDĪJUMS Fiksēsim L bāzi $B_L = \{\mathbf{e}_1, \dots, \mathbf{e}_n\}$. Telpā k^n izvēlēsimies standarta bāzi $S_n = \{\mathbf{s}_1, \dots, \mathbf{s}_n\}$, kur

$$\mathbf{s}_i = (0, \dots, \underbrace{1}_{i\text{-tajā vietā}}, \dots, 0).$$

Definēsim lineāru attēlojumu $\varphi : L \rightarrow k^n$, kas turpina funkciju

$$\begin{aligned}\varphi_0 : B_L &\rightarrow k^n, \\ \varphi_0(\mathbf{e}_i) &= \mathbf{s}_i.\end{aligned}$$

Pierādīsim, ka φ ir bijektīvs.

Sirjektivitāte

Izvēlēsimies patvaļīgu elementu $\sum_{i=1}^n \alpha_i \mathbf{s}_i \in k^n$. Redzam, ka

$$\sum_{i=1}^n \alpha_i \mathbf{s}_i = \sum_{i=1}^n \alpha_i \varphi_0(\mathbf{e}_i) = \sum_{i=1}^n \alpha_i \varphi(\mathbf{e}_i) = \varphi\left(\sum_{i=1}^n \alpha_i \mathbf{e}_i\right).$$

Injektivitāte

$\varphi(\mathbf{1}) = \varphi(\mathbf{1}') \implies \varphi(\mathbf{1} - \mathbf{1}') = 0$. Pieņemsim, ka

$$\mathbf{1} - \mathbf{1}' = \sum_{i=1}^n \lambda_i \mathbf{e}_i \implies \varphi(\mathbf{1} - \mathbf{1}') = \sum_{i=1}^n \lambda_i \mathbf{s}_i = 0.$$

$\exists \lambda_i \neq 0 \implies S_n$ nav lineāri neatkarīga kopa - pretruna \implies
 $\mathbf{1} - \mathbf{1}' = 0 \implies \mathbf{1} = \mathbf{1}'$. ■

2.5. piezīme. Seko, ka dimensija ir vienīgais lineāro telpu invariants - lineāras telpas izomorfisma tipu viennozīmīgi nosaka lauks k un dimensija.

2.5. teorēma. L - LT, $V \leq L \implies Ker(\pi) = V$.

PIERĀDĪJUMS

$$\mathbf{u} \in U \implies \pi(\mathbf{u}) = \mathbf{u} + U = \mathbf{0} + U \implies U \leq Ker(\pi).$$

$$\mathbf{x} \in Ker(\pi) \implies \pi(\mathbf{x}) = \mathbf{x} + U = \mathbf{0} + U \implies \mathbf{x} \in U$$

$$\implies Ker(\pi) \leq U \implies U = Ker(\pi).$$

2.6. teorēma. Ja $f : L \rightarrow T$ ir lineārs attēlojums, tad

$$L/\text{Ker}(f) \simeq \text{Im}(f).$$

PIERĀDĪJUMS Apzīmēsim $\text{Ker}(f)$ ar K .
Definēsim funkciju

$$\begin{aligned}\varphi : L/K &\rightarrow \text{Im}(f), \\ \varphi(\mathbf{l} + K) &= f(\mathbf{l})\end{aligned}$$

un pierādīsim, ka φ ir korekti definēts lineārs izomorfisms.

Korektums

$$\mathbf{l} + K = \mathbf{l}' + K \implies \mathbf{l} - \mathbf{l}' \in K \implies f(\mathbf{l} - \mathbf{l}') = 0 \implies f(\mathbf{l}) = f(\mathbf{l}').$$

Seko, ka

$$\varphi(\mathbf{l} + K) = f(\mathbf{l}) = f(\mathbf{l}') = \varphi(\mathbf{l}' + K).$$

Linearitāte

$$\varphi((\mathbf{1} + K) + (\mathbf{1}' + K)) = \varphi(\mathbf{1} + \mathbf{1}' + K) = f(\mathbf{1} + \mathbf{1}') = f(\mathbf{1}) + f(\mathbf{1}') = \varphi(\mathbf{1} + K) + \varphi(\mathbf{1}' + K).$$

$$\varphi(\lambda(\mathbf{1} + K)) = \varphi(\lambda\mathbf{1} + K) = f(\lambda\mathbf{1}) = \lambda f(\mathbf{1}) = \lambda\varphi(\mathbf{1} + K).$$

Sirjektivitāte

$$\forall \mathbf{y} \in \text{Im}(f) \exists \mathbf{x} \in L : \mathbf{y} = f(\mathbf{x}) \implies \mathbf{y} = \varphi(\mathbf{x} + K).$$

Injektivitāte

$$\begin{aligned} \varphi(\mathbf{1} + K) = \varphi(\mathbf{1}' + K) &\implies f(\mathbf{1}) = f(\mathbf{1}') \implies f(\mathbf{1}) - f(\mathbf{1}') = \mathbf{0}. \\ \implies f(\mathbf{1} - \mathbf{1}') = 0 &\implies \mathbf{1} - \mathbf{1}' \in K \implies \mathbf{1} + K = \mathbf{1}' + K. \blacksquare \end{aligned}$$

3. 9.mājasdarbs

3.1. Obligātie uzdevumi

9.1 $\dim(L) < \infty$, $U \leq L$, $V \leq L$. Pierādīt vienādību

$$\operatorname{codim}(U + V) + \operatorname{codim}(U \cap V) = \operatorname{codim}(U) + \operatorname{codim}(V).$$

9.2 Dotas apakštelpas

$$U = \langle (2, 1, -1), (0, 1, 1) \rangle \leq \mathbb{Q}^3,$$

$$V = \langle (1, -1, 2), (3, 0, -1) \rangle \leq \mathbb{Q}^3.$$

Atrast bāzes apakštelpām $U \cap V$ un $U + V$.

9.3 Noteikt, kuras no dotajām funkcijām ir lineāri operatori lineārajā telpā L :

- (a) $\mathbf{l} \rightarrow \mathbf{c}$, kur \mathbf{c} ir fiksēts L elements;
- (b) $\mathbf{l} \rightarrow \mathbf{c} + \beta \mathbf{l}$, kur $\mathbf{c} \in L$ - fiksēts un $\beta \in k$ - fiksēts;
- (c) $f(x) \rightarrow f(x+1) - f(x)$, kur $L = \operatorname{Fun}(X, k)$;
- (d) $(x_1, x_2, x_3) \rightarrow (x_2, x_3, x_1)$, kur $L = k^3$;
- (e) $(x_1, x_2, x_3) \rightarrow (x_1^2, 0, 0)$, kur $L = k^3$.

9.4 $L = \text{Mat}_{2,2}(k)$.

(a) Pierādīt, ka funkcija

$$f : L \rightarrow L,$$

$$\mathbf{M} \rightarrow \mathbf{A}\mathbf{M},$$

kur $\mathbf{M}, \mathbf{A} \in L$ un \mathbf{A} ir fiksēta matrica, ir lineārs operators.

(b) Atrodiet f matricu L standarta bāzē $\{\mathbf{e}_{11}, \mathbf{e}_{12}, \mathbf{e}_{21}, \mathbf{e}_{22}\}$. (\mathbf{e}_{ij} ir matrica, kurai visi elementi, izņemot elementu 1 pozīcijā (i, j) , ir vienādi ar nulli).